

Prawo administracyjne - semestr letni
Stacjonarne Studia Prawa (II), rok akademicki 2017/18

Konspekt 05. Obywatelstwo polskie. Cudzoziemcy

1. Obywatelstwo polskie:

- obywatel polski posiadający równocześnie obywatelstwo innego państwa ma wobec RP takie same prawa i obowiązki jak osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie;
- obywatel polski nie może wobec władz RP się ze skutkiem prawnym na posiadane równocześnie obywatelstwo innego państwa i na wynikające z niego prawa i obowiązki;
- obywatelstwo polskie nabywa się:
 - z mocy prawa,
 - przez nadanie obywatelstwa polskiego,
 - przez uznanie za obywatela polskiego,
 - przez przywrócenie obywatelstwa polskiego,
- zawarcie związku małżeńskiego nie powoduje zmian w obywatelstwie.

2. Obywatelstwo polskie a małoletni:

- zmiany w ustaleniu osoby albo obywatelstwa jednego lub obojga rodziców podlegają uwzględnieniu przy określeniu obywatelstwa małoletniego, jeżeli nastąpiły przed upływem 1 roku od dnia urodzenia się małoletniego;
- zmiany w ustaleniu osoby ojca, wynikające z orzeczenia sądu wydanego na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa albo o unieważnienie uznania, podlegają uwzględnieniu przy określeniu obywatelstwa małoletniego, chyba że małoletni osiągnął już pełnoletność lub za jego zgodą, jeżeli ukończył 16 lat;
- nadanie obywatelstwa polskiego rodzicom, uznanie ich za obywateli polskich oraz wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego obejmuje małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską;
- nadanie obywatelstwa polskiego jednemu z rodziców, uznanie go za obywatela polskiego oraz wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego obejmuje małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską, w przypadku gdy:
 - drugiemu z rodziców nie przysługuje władza rodzicielska,
 - drugie z rodziców złożyło oświadczenie o wyrażeniu zgody na nabycie lub utratę przez małoletniego obywatelstwa polskiego,
 - do nadania obywatelstwa polskiego małoletniemu, który ukończył 16 lat, uznania go za obywatela polskiego oraz utraty przez niego obywatelstwa polskiego wskutek wyrażenia zgody na zrzeczenie się obywatelstwa przez jego rodziców jest wymagane oświadczenie o wyrażeniu zgody złożone przez małoletniego.

3. Oświadczenia, o których mowa w Ustawie, w sprawach związanych z nabyciem lub utratą obywatelstwa polskiego przyjmuje do protokołu:

- wojewoda wł. ze względu na miejsce zamieszkania - od obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium RP oraz od cudzoziemca przebywającego legalnie na terytorium RP, z wyłączeniem pobytu na podstawie wizy lub w ruchu bezwizowym;
- konsul - od osoby zamieszkałej za granicą.

4. Nabycie obywatelstwa z mocy prawa:

- **przez urodzenie:** małoletni nabywa obywatelstwo polskie przez urodzenie, gdy:
 - co najmniej jedno z rodziców jest obywatelem polskim,
 - urodził się na terytorium RP, a jego rodzice są nieznanymi, nie posiadają żadnego obywatelstwa lub ich obywatelstwo jest nieokreślone;
- **przez znalezienie:** małoletni nabywa obywatelstwo polskie, gdy został znaleziony na terytorium RP, a jego rodzice są nieznanymi;
- małoletni cudzoziemiec, przysposobiony przez osobę lub osoby posiadające obywatelstwo polskie, nabywa obywatelstwo polskie, jeżeli przysposobienie pełne nastąpiło przed ukończeniem przez niego 16 lat. W tym przypadku przyjmuje się, że małoletni cudzoziemiec nabył obywatelstwo polskie z dniem urodzenia (**domniemanie**);
- **przez repatriację.**

5. Nadanie obywatelstwa polskiego:

- Prezydent RP może nadać cudzoziemcowi obywatelstwo polskie;
- nadanie obywatelstwa polskiego następuje na wniosek cudzoziemca, a nadanie obywatelstwa polskiego małoletniemu cudzoziemcowi następuje na wniosek jego przedstawicieli ustawowych. W przypadku braku porozumienia między przedstawicielami ustawowymi każdy z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu;
- wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego składa się, za pośrednictwem wojewody lub konsula, osobiście lub korespondencyjnie z podpisem urzędowo poświadczonym;
- wojewoda i konsul przekazują Prezydentowi RP, za pośrednictwem ministra wł. ds. wewnętrznych, wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami oraz własną opinią;
- wojewoda, konsul i minister wł. ds. wewnętrznych przekazują wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi RP w każdym przypadku, gdy Prezydent tak zadecyduje, bez względu na stadium postępowania. Wtedy wojewoda i konsul informują ministra wł. ds. wewnętrznych o przekazaniu wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego Prezydentowi RP;
- minister wł. ds. wewnętrznych, przed przekazaniem wniosku Prezydentowi RP, zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa ABW, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego, i sporządza opinię dotyczącą wniosku;
- organy, o których mowa powyżej, są obowiązane udzielić pisemnej informacji, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zapytania. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ obowiązany do udzielenia informacji powiadamia ministra wł. ds. wewnętrznych;
- w przypadku gdy wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi został złożony w czasie, gdy wobec tego cudzoziemca jest prowadzone postępowanie o uznanie za obywatela polskiego albo postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego, postępowanie o uznanie za obywatela polskiego albo postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego umarza się;
- Prezydent RP **nadaje obywatelstwo polskie lub odmawia jego nadania w formie postanowienia**;
- cudzoziemiec nabywa obywatelstwo polskie w dniu wydania przez Prezydenta RP postanowienia o nadaniu obywatelstwa polskiego.

6. Uznanie za obywatela polskiego

- kryteria wskazane w ustawie;
- cudzoziemcowi odmawia się uznania za obywatela polskiego, gdy:
 - nie spełnia wymogów,
 - nabycie przez niego obywatelstwa polskiego stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego następuje na jego wniosek, a w przypadku małoletniego cudzoziemca - na wniosek jego przedstawicieli ustawowych. W przypadku braku porozumienia między przedstawicielami ustawowymi każdy z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu;
- wniosek o uznanie za obywatela polskiego składa się do wojewody;
- w przypadku gdy wniosek o uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego został złożony w czasie, gdy wobec tego cudzoziemca jest prowadzone postępowanie o nadanie obywatelstwa polskiego, postępowanie w sprawie o uznanie za obywatela polskiego umarza się. W przypadku gdy wniosek o uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego został złożony w czasie, gdy wobec tego cudzoziemca jest prowadzone postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego, postępowanie o uznanie za obywatela polskiego zawiesza się do czasu zakończenia postępowania o przywrócenie obywatelstwa polskiego;
- **decyzję w sprawie uznania cudzoziemca za obywatela polskiego wydaje wojewoda** wł. ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której postępowanie dotyczy. Wojewoda przed wydaniem decyzji zwraca się do komendanta wojewódzkiego Policji, dyrektora delegatury ABW, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, czy nabycie przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

7. Przywrócenie obywatelstwa polskiego:

- cudzoziemcowi, który utracił obywatelstwo polskie przed dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie wskazanych przepisów przywraca się obywatelstwo polskie, na jego wniosek;
- nie przywraca się obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi, który:
 - dobrowolnie wstąpił w okresie od 1 września 1939 r. do 8 maja 1945 r. do służby w wojskach Państw Osi¹ lub ich sojuszników,
 - przyjął w okresie od 1 września 1939 r. do 8 maja 1945 r. urząd publiczny w służbie Państw Osi lub ich sojuszników,
 - działał na szkodę Polski, a zwłaszcza jej niepodległości i suwerenności, lub uczestniczył w łamaniu praw człowieka;
- nie przywraca się obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi, jeżeli stanowi to zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- obywatelstwo polskie **przywraca minister wł. ds. wewnętrznych w drodze decyzji**. Nabycie obywatelstwa polskiego następuje w dniu, w którym decyzja o przywróceniu obywatelstwa polskiego stała się ostateczna;
- w przypadku gdy wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego został złożony w czasie, gdy wobec cudzoziemca objętego wnioskiem prowadzone jest postępowanie o nadanie obywatelstwa polskiego, postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego umarza się. W przypadku gdy wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego został złożony w czasie, gdy wobec cudzoziemca objętego wnioskiem prowadzone jest postępowanie o uznanie za

¹ Państwa Osi - główne (Niemcy, Włochy, Japonia), drugorzędne (Węgry, Rumunia, Słowacja, Bułgaria, Jugosławia).

obywatela polskiego, postępowanie o uznanie za obywatela polskiego zawiesza się do czasu zakończenia postępowania o przywrócenie obywatelstwa polskiego;

- wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego składa się do ministra wł. ds. wewnętrznych. Cudzoziemiec zamieszkujący poza terytorium RP składa wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego za pośrednictwem konsula wł. ze względu na jego miejsce zamieszkania. Konsul przekazuje niezwłocznie ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami wymaganymi oraz posiadane informacje i dokumenty istotne w sprawie;
- przed wydaniem decyzji minister wł. ds. wewnętrznych zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa ABW, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, czy przywrócenie obywatelstwa polskiego nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz czy cudzoziemiec, który złożył wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego, nie działał na szkodę Polski, a zwłaszcza jej niepodległości i suwerenności, lub uczestniczył w łamaniu praw człowieka. Przed wydaniem decyzji minister wł. ds. wewnętrznych może zwrócić się do Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o przekazanie informacji o treści posiadanych dokumentów dotyczących osoby ubiegającej się o przywrócenie obywatelstwa polskiego oraz o ich udostępnienie.

8. Utrata obywatelstwa polskiego:

- obywatel polski, który zrzeka się obywatelstwa polskiego, traci obywatelstwo polskie po uzyskaniu zgody Prezydenta RP na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego;
- Prezydent RP może wyrazić obywatelowi polskiemu, na jego wniosek, zgodę na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego. Wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego przez małoletniego pozostającego pod wyłączną władzą rodzicielską osoby lub osób nieposiadających obywatelstwa polskiego następuje na wniosek jego przedstawicieli ustawowych. W przypadku braku porozumienia między przedstawicielami ustawowymi każdy z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu;
- wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego składa się osobiście lub korespondencyjnie z podpisem urzędowo poświadczonym, za pośrednictwem wojewody lub konsula;
- wojewoda i konsul przekazują niezwłocznie Prezydentowi RP, za pośrednictwem ministra wł. ds. wewnętrznych, wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami wymaganymi;
- wojewoda, konsul i minister wł. ds. wewnętrznych przekazują wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi RP w każdym przypadku, gdy Prezydent tak zadecyduje, bez względu na stadium postępowania;
- minister wł. ds. wewnętrznych, przed przekazaniem wniosku Prezydentowi RP, zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa ABW, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, i sporządza opinię dotyczącą wniosku;
- **Prezydent RP wyraża zgodę** na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego **lub odmawia jej wyrażenia w formie postanowienia**. Utrata obywatelstwa polskiego następuje po upływie 30 dni od dnia wydania postanowienia Prezydenta RP. Utrata obywatelstwa polskiego może nastąpić w terminie krótszym, wskazanym w postanowieniu Prezydenta RP.

9. Potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego:

- decyzję w sprawie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego lub jego utraty wydaje na wniosek osoby, której postępowanie dotyczy, lub podmiotu, który wykaże interes prawny lub ciążący na nim obowiązek uzyskania decyzji, wojewoda wł. ze względu na miejsce zamieszkania lub ostatnie miejsce zamieszkania na terytorium RP osoby, której postępowanie dotyczy, a w przypadku braku tej podstawy - wojewoda mazowiecki;
- postępowanie może być wszczęte także z urzędu;
- wniosek o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego składa się do wojewody. Osoba zamieszkująca poza terytorium RP może złożyć wniosek o potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego za pośrednictwem konsula wł. ze względu na jej miejsce zamieszkania. Konsul niezwłocznie przekazuje wojewodzie wniosek wraz z załączonymi dokumentami oraz posiadane dokumenty i informacje o osobie, której postępowanie dotyczy.

10. Minister wł. ds. wewnętrznych tworzy i prowadzi w systemie teleinformatycznym centralny rejestr danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego, zwany dalej "rejestrem centralnym".

11. Szef Urzędu ds. Cudzoziemców:

- centralny organ administracji rządowej właściwym w sprawach:
 - wjazdu cudzoziemców na terytorium RP,
 - przejazdu przez to terytorium,
 - pobytu na nim i wyjazdu z niego,
 - nadawania statusu uchodźcy,
 - udzielania ochrony uzupełniającej,
 - udzielania zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany,
 - udzielania cudzoziemcom azylu,
 - udzielania ochrony czasowej;
- minister wł. ds. wewnętrznych sprawuje nadzór nad Szefem Urzędu;
- Szef Urzędu wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu będącego urzędem administracji rządowej;
- Szef Urzędu jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody.

12. Decyzja o odmowie wjazdu na terytorium RP:

- decyzję o odmowie wjazdu na terytorium RP wydaje cudzoziemcowi komendant placówki Straży Granicznej;
- od decyzji przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej;
- decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

13. Zaproszenia:

- cudzoziemiec może przedstawić zaproszenie jako dokument potwierdzający posiadanie środków finansowych wystarczających na pokrycie kosztów związanych z planowanym pobytem na terytorium RP, w tym kosztów zakwaterowania i wyżywienia, oraz na pokrycie kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;
- wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń odmawia się albo unieważnia się ten wpis, jeżeli m.in.:
 - zapraszający nie spełnia wymogów lub obowiązuje wpis danych zapraszanego cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium RP jest niepożądany,

- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes RP,
- zapraszający nie wykonał zobowiązań wynikających z uprzednio wystawionego zaproszenia,
- okoliczności sprawy wskazują, że cel wjazdu zapraszanego cudzoziemca na terytorium RP i jego pobytu na tym terytorium będzie inny niż deklarowany przez zapraszającego;
- wpisane do ewidencji zaproszeń zaproszenie jest ważne we wskazanym w nim okresie, na jaki zapraszający zaprosił cudzoziemca, nie dłuższym niż 1 rok;
- zaproszenie wpisuje się do ewidencji zaproszeń na wniosek zapraszającego, złożony na formularzu;
- wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń dokonuje wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę zapraszającego (w formie czynności materialno-technicznej);
- wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń odmawia wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę zapraszającego, w drodze decyzji;
- wpis zaproszenia do ewidencji zaproszeń unieważnia wojewoda, który dokonał tego wpisu, w drodze decyzji;
- wojewoda wydaje decyzję o unieważnieniu wpisu zaproszenia do ewidencji zaproszeń z urzędu albo na wniosek zapraszającego, złożony co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem okresu ważności zaproszenia;
- zaproszenie traci ważność w dniu, w którym decyzja stała się ostateczna;
- odbioru zaproszenia może dokonać pełnomocnik legitymujący się pełnomocnictwem szczególnym do dokonania jego odbioru;
- w postępowaniu w sprawie wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń albo unieważnienia wpisu zaproszenia do ewidencji zaproszeń stroną postępowania jest wyłącznie zapraszający.

14. Wiza krajowa i Schengen

- cudzoziemcowi można wydać wizę Schengen lub wizę krajową;
- wizę Schengen wydaje na granicy lub odmawia jej wydania komendant placówki Straży Granicznej;
- wiza krajowa uprawnia do wjazdu na terytorium RP i ciągłego pobytu na nim lub do kilku pobytów na tym terytorium następujących po sobie, trwających łącznie dłużej niż 90 dni w okresie ważności wizeny;
- okres pobytu na terytorium RP na podstawie wizeny krajowej ustala się w granicach odpowiednio do celu pobytu wskazanego przez cudzoziemca;
- okres ważności wizeny krajowej rozpoczyna się nie później niż 3 miesiące od dnia jej wydania i nie przekracza 1 roku;
- wizę krajową wydaje albo odmawia jej wydania konsul;
- wizę krajową wydaje się na wniosek cudzoziemca, składany przez niego na formularzu (*wydanie w formie czynności materialno-technicznej*);
- odmowa wydania wizeny krajowej następuje w drodze decyzji;
- decyzję o odmowie wydania wizeny krajowej wydaje się na formularzu;
- wizę Schengen lub wizę krajową przedłuża lub odmawia jej przedłużenia wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji;
- wizę krajową można przedłużyć jednokrotnie, przy czym okres pobytu na podstawie przedłużonej wizeny krajowej nie może przekraczać okresu pobytu przewidzianego dla wizeny krajowej.

15. Cofnięcie wizy

- wizę Schengen lub wizę krajową cofa lub unieważnia, w drodze decyzji:
 - konsul,
 - komendant oddziału Straży Granicznej,
 - komendant placówki Straży Granicznej;
- wizę Schengen lub wizę krajową wydawaną członkowi misji dyplomatycznej lub urzędu konsularnego państwa obcego lub innej osobie zrównanej z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także członkom ich rodzin, cofa lub unieważnia minister wł. ds. zagranicznych, kierując notę do ministerstwa spraw zagranicznych państwa obcego lub jego misji dyplomatycznej;
- decyzja o cofnięciu lub unieważnieniu wizy Schengen lub wizy krajowej podlega natychmiastowemu wykonaniu;
- decyzję o cofnięciu lub unieważnieniu wizy krajowej wydaje się na formularzu;
- wydanie decyzji o cofnięciu lub unieważnieniu wizy Schengen lub wizy krajowej odnotowuje się w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym.

16. Zezwolenie na pobyt czasowy

- zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi udziela się albo można udzielić na jego wniosek, jeżeli spełnia wymogi określone ze względu na deklarowany cel pobytu, a okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, uzasadniają jego pobyt na terytorium RP przez okres dłuższy niż 3 miesiące;
- zezwolenia na pobyt czasowy udziela się na okres niezbędny do realizacji celu pobytu cudzoziemca na terytorium RP, nie dłuższy jednak niż 3 lata;
- cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia (...);
- poza w/w przypadkami cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu;
- zezwolenie na pobyt czasowy cofa się cudzoziemcowi, gdy:
 - ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy,
 - przestał on spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu;
- zezwolenie na pobyt czasowy wygasza z mocy prawa z dniem uzyskania przez cudzoziemca kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub obywatelstwa polskiego;
- zezwoleńia na pobyt czasowy, z oznaczonymi wyjątkiem, udziela lub odmawia jego udzielenia wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji;
- zezwolenie na pobyt czasowy cofa wojewoda, który go udzielił, w drodze decyzji;
- jeżeli zezwolenia na pobyt czasowy udzielił Szef Urzędu w drugiej instancji, zezwolenie to cofa wojewoda, który orzekał w sprawie udzielenia tego zezwolenia w pierwszej instancji;
- cudzoziemiec, z określonymi wyjątkami, składa wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy osobiście, nie później niż w ostatnim dniu jego legalnego pobytu na terytorium RP;
- przy składaniu wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi będącemu osobą małoletnią, która do dnia złożenia wniosku ukończyła 6. rok życia, jest wymagana jego obecność;

- przed wydaniem decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy wojewoda zwraca się do komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do konsula właściwego ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania cudzoziemca za granicą lub do innych organów z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wjazd cudzoziemca na terytorium RP i jego pobyt na tym terytorium mogą stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- w postępowaniu w sprawie udzielenia albo cofnięcia zezwolenia na pobyt czasowy stroną postępowania jest wyłącznie cudzoziemiec.

17. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach

- zezwolenia na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich albo studiach trzeciego stopnia udziela się cudzoziemcowi, gdy celem jego pobytu na terytorium RP jest podjęcie lub kontynuacja stacjonarnych studiów wyższych lub studiów doktoranckich, zwanych dalej "studiami", także wtedy, gdy studia te stanowią kontynuację lub uzupełnienie studiów podjętych przez cudzoziemca na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, oraz gdy spełnione są łącznie określone warunki;
- pierwszego zezwolenia cudzoziemcowi, który podejmuje stacjonarne studia wyższe lub studia doktoranckie na terytorium RP na pierwszym roku, udziela się na okres 15 miesięcy;
- jeżeli okoliczność będąca podstawą ubiegania się o zezwolenie uzasadnia pobyt cudzoziemca na terytorium RP przez okres krótszy niż 1 rok, pierwszego zezwolenia cudzoziemcowi, który podejmuje stacjonarne studia wyższe lub studia doktoranckie na terytorium RP na pierwszym roku, udziela się na czas trwania roku akademickiego lub studiów przedłużony o 3 miesiące;
- zezwolenia w celu kształcenia się na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich albo studiach trzeciego stopnia udziela się na okres trwania kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w celu kształcenia się na tych studiach przedłużony o 3 miesiące;
- kolejnego zezwolenia udziela się na okres studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo studiów trzeciego stopnia lub na okres kursu przygotowawczego do podjęcia nauki na tych studiach przedłużony o 3 miesiące, nie dłuższy jednak niż 3 lata.

18. Zezwolenie na pobyt stały

- zezwolenie na pobyt stały wygasa z mocy prawa z dniem:
 - udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego;
- zezwolenia na pobyt stały udziela cudzoziemcowi lub odmawia jego udzielenia wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji;
- zezwolenie na pobyt stały cofa się cudzoziemcowi, w drodze decyzji;
- decyzję w sprawie cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały wydaje wojewoda, który udzielił tego zezwolenia, a w przypadku gdy zezwolenia udzielił Szef Urzędu w drugiej instancji - wojewoda, który orzekł w tej sprawie w pierwszej instancji:
 - z urzędu,
 - na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.

19. Dokumenty wydawane cudzoziemcom:

- cudzoziemcowi mogą być wydane następujące dokumenty:
 - karta pobytu,
 - polski dokument podróży dla cudzoziemca,
 - polski dokument tożsamości cudzoziemca,
 - tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca,
 - dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany o nazwie "zgoda na pobyt tolerowany";
- W przypadku gdy którykolwiek z w/w dokumentów został wydany osobie nieuprawnionej, organ wydający ten dokument stwierdza, w drodze decyzji, jego nieważność;
- cudzoziemcowi, który zawiadomił o utracie lub uszkodzeniu dokumentu wydaje się nieodpłatnie zaświadczenie potwierdzające ten fakt.

20. Karta Pobytu

- kartę pobytu wydaje się cudzoziemcowi, któremu udzielono:
 - zezwolenia na pobyt czasowy,
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych;
- karta pobytu wydana cudzoziemcowi w przypadku udzielenia mu:
 - zezwolenia na pobyt czasowy - jest ważna przez okres, na który udzielono mu tego zezwolenia,
 - zezwolenia na pobyt stały - jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE - jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania,
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych - jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej wydania;
- kolejna karta pobytu wydana cudzoziemcowi po upływie terminu ważności karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem mu:
 - zezwolenia na pobyt stały - jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE - jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania,
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych - jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej wydania;
- kartę pobytu wydaje lub odmawia jej wydania wojewoda, który udzielił cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- kartę pobytu w przypadku cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, wydaje lub odmawia jej wydania komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który udzielił tej zgody - organem wyższego stopnia - Szef Urzędu;
- kartę pobytu wymienia lub odmawia jej wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca;
- odmowa wydania albo wymiany karty pobytu następuje w drodze decyzji;
- cudzoziemiec odbiera kartę pobytu osobiście. W przypadku gdy karta pobytu została wydana cudzoziemcowi, który nie ukończył 13. roku życia do dnia jej odbioru, odbiera tę kartę jego przedstawiciel ustawowy lub kurator;
- kartę pobytu unieważnia:
 - organ, który tę kartę wydał,
 - organ, który wymienił kartę pobytu.

21. Polski dokument podróży

- polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się cudzoziemcowi, który utracił swój dokument podróży albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, a nie jest możliwe otrzymanie przez cudzoziemca nowego dokumentu podróży, gdy cudzoziemcowi udzielono:
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - ochrony uzupełniającej,
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych;
- polski dokument podróży dla cudzoziemca w okresie swojej ważności uprawnia cudzoziemca do wielokrotnego przekraczania granicy;
- polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres jednego roku od dnia jego wydania;
- polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje lub odmawia jego wydania, wymienia lub odmawia jego wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, Odmowa wydania lub wymiany dokumentu następuje w drodze decyzji;
- polski dokument podróży dla cudzoziemca unieważnia:
 - organ, który dokument wydał,
 - organ, który wymienił dokument.

22. Polski dokument tożsamości cudzoziemca

- polski dokument tożsamości cudzoziemca może być wydany:
 - małoletniemu cudzoziemcowi urodzonemu na terytorium RP i przebywającemu na tym terytorium bez opieki rodziców, jeżeli nie sprzeciwia się temu interes RP oraz przemawia za tym dobro dziecka,
 - cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium RP na podstawie zaświadczenia o istnieniu domniemania bycia ofiarą handlu ludźmi,
 - cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium RP i nie posiada żadnego obywatelstwa, jeżeli przemawia za tym interes RP;
- polski dokument tożsamości cudzoziemca, w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas pobytu cudzoziemca na terytorium RP, lecz nie potwierdza jego obywatelstwa; nie uprawnia do przekroczenia granicy;
- polski dokument tożsamości cudzoziemca jest ważny przez okres 1 roku od dnia wydania;
- polski dokument tożsamości cudzoziemca wydaje lub odmawia jego wydania, wymienia lub odmawia jego wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca. Odmowa wydania lub wymiany polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca następuje w drodze decyzji;
- polski dokument tożsamości cudzoziemca unieważnia:
 - organ, który dokument wydał,
 - organ, który wymienił dokument.

23. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca

- tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się cudzoziemcowi zamierzającemu powrócić na terytorium RP, który podczas pobytu za granicą utracił swój dokument podróży albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, a nie jest możliwe otrzymanie przez niego nowego dokumentu podróży, gdy (...);
- tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca może być wydany cudzoziemcowi, który nie posiada dokumentu podróży i nie jest możliwe otrzymanie przez niego nowego dokumentu podróży, gdy (...);

- tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca w okresie swojej ważności uprawnia cudzoziemca do jednokrotnego wjazdu na terytorium RP/wyjazdu z terytorium RP;
- tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres w nim oznaczony, nie dłuższy jednak niż 7 dni;
- tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje lub odmawia jego wydania:
 - w RP - wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a w przypadku, gdy cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium RP - komendant placówki Straży Granicznej,
 - poza granicami RP - konsul;
- odmowa wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca następuje w drodze decyzji.

24. Dokument "zgoda na pobyt tolerowany"

- dokument "zgoda na pobyt tolerowany" wydaje się cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany na terytorium RP;
- dokument "zgoda na pobyt tolerowany" w okresie swojej ważności potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium RP, lecz nie potwierdza obywatelstwa cudzoziemca;
- dokument "zgoda na pobyt tolerowany" nie uprawnia do przekroczenia granicy;
- dokument "zgoda na pobyt tolerowany" jest ważny przez okres 2 lat od dnia jego wydania;
- dokument "zgoda na pobyt tolerowany" wydaje lub odmawia jego wydania komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który udzielił cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, a wymienia lub odmawia jego wymiany komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca;
- odmowa wydania i wymiany dokumentu "zgoda na pobyt tolerowany" następuje w drodze decyzji;
- dokument "zgoda na pobyt tolerowany" unieważnia:
 - organ, który wydał ten dokument,
 - organ, który wymienił ten dokument.

25. Kontrola legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP

- cudzoziemiec w okresie pobytu na terytorium RP jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży oraz dokumenty uprawniające go do pobytu na terytorium RP, jeżeli są wymagane;
- kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP prowadzą w celu ustalenia stanu faktycznego w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących warunków wjazdu cudzoziemców na to terytorium i pobytu na nim organy Straży Granicznej i Policji;
- Szef Urzędu i wojewoda mogą prowadzić kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP w zakresie niezbędnym do prowadzenia przez te organy postępowań w sprawach cudzoziemców;
- Naczelnik urzędu celno-skarbowego może prowadzić kontrolę w ramach dokonywanych kontroli, na zasadach i w trybie określonych w: (...).

Konspekt został opracowany na podstawie:

- ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim,
- ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Oprac. **Anna Maciąg**
Zakład Prawa Administracyjnego
Instytut Nauk Administracyjnych